

Українська академія наук
Вищий державний навчальний заклад України
Українська медична стоматологічна академія

**ВІСНИК
ПРОБЛЕМ БІОЛОГІЇ
І МЕДИЦИНИ**

Випуск 2, Том 1 (128)

ISSN 2077-4214

ВІСНИК ПРОБЛЕМ БІОЛОГІЇ І МЕДИЦИНИ

Український
науково-практичний журнал
засновано у листопаді 1993 року
ЖУРНАЛ
виходить **1 раз на квартал**

Випуск 2, Том 1 (128)

**Рекомендовано до друку
Вченою радою ВДНЗУ
«Українська медична
стоматологічна академія»
Протокол № 8 від 30.03.2016 р.**

Включений до Російського індексу
цитування (РІНЦ) на базі Наукової
електронної бібліотеки eLIBRARY.RU
та Google Scholar на базі Наукової
електронної бібліотеки CyberLeninka.
Розміщений на онлайн-базі даних
Index Copernicus

**Відповідно до постанови
президії ВАК України
від 11 жовтня 2000 р. №1-03/8,
від 13 грудня 2000 р. №1-01/10,
від 14.10.2009 р. №1-05/4,
від 29.09.2014 №1081
журнал пройшов перереєстрацію
і внесений до Переліку № 6 і № 7 фахових
видань, в якому можуть публікуватися
результати дисертаційних робіт
на здобуття наукових ступенів доктора
і кандидата наук**

© ВДНЗУ «УМСА» (м. Полтава), 2016
Підписано до друку 15.04.2016 р.
Замовлення № 0610
Тираж 200 примірників

Біологічні і медичні науки

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

ЖДАН В. М., д. мед. н.
– головний редактор (м. Полтава)
ПРОНИНА О. М., д. мед. н.
– заступник головного редактора (м. Полтава)
ЧАЙКОВСЬКИЙ Ю. Б., д. мед. н. (м. Київ)
ANDREJ KIELBASSA, Dr. med. dent. habil., Dr. h. c. (Krems, Austria)
КИКАЛИШВИЛИ Л. А., д. мед. н. (Тбілісі, Грузія)
КОЧИНА М. Л., д. біол. н. (м. Харків)
КУРСЬКИЙ М. Д., д. біол. н. (м. Київ)
ПОХОДЕНЬКО-ЧУДАКОВА И. О., д. мед. н. (Мінськ, Беларусь)
ШАПОШНИКОВ А. А., д. біол. н. (Белгород, Росія)

РЕДАКЦІЙНА РАДА

АВETИКОВ Д. С., д. мед. н. (м. Полтава)
БАБІЙЧУК Г. А., д. біол. н. (м. Харків)
БЕЗШАПОЧНИЙ С. Б., д. мед. н. (м. Полтава)
БІЛАШ С. М., д. біол. н. (м. Полтава)
БОБИРЬОВ В. М., д. мед. н. (м. Полтава)
БОНДАРЕНКО В. А., д. біол. н. (м. Харків)
ГАПОН С. В., д. біол. н. (м. Полтава)
ГАСЮК А. П., д. мед. н. (м. Полтава)
ГРОМОВА А. М., д. мед. н. (м. Полтава)
ДУБІНІН С. І., д. мед. н. (м. Полтава)
ДУДЕНКО В. Г., д. мед. н. (м. Харків)
ДУДЧЕНКО М. О., д. мед. н. (м. Полтава)
КАТЕРЕНЧУК І. П., д. мед. н. (м. Полтава)
КОСТИЛЕНКО Ю. П., д. мед. н. (м. Полтава)
ЛОБАНЬ Г. А., д. мед. н. (м. Полтава)
ЛЯХОВСЬКИЙ В. І., д. мед. н. (м. Полтава)
МІШАЛОВ В. Д., д. мед. н. (м. Київ)
МІЩЕНКО І. В., д. мед. н. (м. Полтава)
НЕПОРАДА К. С., д. мед. н. (м. Полтава)
НОВІКОВ В. М., д. мед. н. (м. Полтава)
ОЛІЙНИК І. Ю., д. мед. н. (м. Чернівці)
ОРЛОВА Л. Д., д. біол. н. (м. Полтава)
ОСТРОВСЬКА С. С., д. біол. н. (м. Дніпропетровськ)
ПОХИЛЬКО В. І., д. мед. н. (м. Полтава)
ПОПОВ О. Г., д. мед. н. (м. Одеса)
СКРИПНИК І. М., д. мед. н. (м. Полтава)
СКРИПНИКОВ А. М., д. мед. н. (м. Полтава)
СКРИПНИКОВ П. М., д. мед. н. (м. Полтава)
ТКАЧЕНКО П. І., д. мед. н. (м. Полтава)
ТОПКА Е. Г., д. мед. н. (м. Дніпропетровськ)
ЦЕБРЖИНСЬКИЙ О. І., д. біол. н. (м. Полтава)
ШКЛЯР С. П., д. мед. н. (м. Харків)
УДОД О. А., д. мед. н. (м. Красний Лиман)

ВІСНИК ПРОБЛЕМ БІОЛОГІЇ І МЕДИЦИНИ

ЗАСНОВНИКИ:

Українська академія наук (м. Київ)
Вищий державний навчальний заклад України «Українська
медична стоматологічна академія» (м. Полтава)
Порядковий номер випуску і дата його виходу в світ:
Випуск 2, Том 1 (128) від 04.05.2016 р.

Адреса редакції:

36011, м. Полтава, вул. Шевченка, 23, УМСА
кафедра топографічної анатомії та оперативної хірургії

Свідоцтво про Державну реєстрацію:

КВ №10680 від 30.11.2005 р.

Відповідальний за випуск: О. М. Проніна

Технічний секретар: Н. М. Дрига

Комп'ютерна верстка та замовник: А. І. Кушпільов

Художнє оформлення та тиражування: Ю. В. Мирон

Інформаційна служба журналу:

м. Полтава, тел. (05322) 7-51-81, 7-24-84, (050) 668-68-51

ДО ВІДОМА АВТОРІВ ЖУРНАЛУ «ВІСНИК ПРОБЛЕМ БІОЛОГІЇ І МЕДИЦИНИ»

У журналі публікуються роботи з усіх розділів сучасної клінічної і експериментальної медицини, а також присвячені фундаментальним проблемам біології, біохімії, фізіології, біотехнології, екології і валеології.

У зв'язку з постановою президії Вищої атестаційної комісії України від 15.01.2003 р. № 7-05/1 «Про підвищення вимог до фахових видань, внесених до переліків ВАК України», у наукових статтях повинні бути такі необхідні елементи: постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями (№ держреєстрації) аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття; формулювання цілей статті (постановка завдання); виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з даного дослідження і перспективи подальших досліджень у даному напрямку.

Стаття після редагування та рецензування подається у 2-х примірниках з супровідним листом, експертним заключенням, рецензією, електронним носієм. Об'єм оригінальних і оглядових статей 7-15 сторінок тексту, включаючи список літератури, таблиці, графіки, реферати. Другий екземпляр статті підписується авторами з зазначенням прізвища, ім'я та по батькові, домашньої та службової адреси, номерів телефонів, дати подання до друку.

Текст і таблиці першого екземпляру статті повинні бути набраними тільки на комп'ютері (Word 6.0; 7.0 або Word 97, шрифт Times New Roman, 14 кегль з обов'язковим наданням електронного варіанту). Диск чи електронний носій повинен бути новим, а надрукований текст на принтері на білому папері, чітким шрифтом, без помарок і виправлень. Текст на електронному носії повинен бути повним аналогом тексту на папері і записаний в 2-х файлах. Таблиці, графіки і мікрофотографії (чорно-білі обов'язкові для морфологічних робіт – 9x12 см) вміщуються на сторінках статті в ході викладення матеріалу або компонуються на одній сторінці. Графіки, гістограми (чорно-білі) розміщуються по тексту або компонуються на окремому листі. Сторінки не нумерувати.

До друку приймаються наукові статті, які містять такі необхідні елементи: шифр УДК; назва статті; ініціали та прізвища авторів (кількість авторів однієї статті не повинна перевищувати п'яти осіб); назва установи та місто.

Назва та номер держреєстрації наукової теми.

Вступ (Вступление): постановка проблеми у загальному вигляді; аналіз останніх (за 10 років) досліджень та публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор; № держреєстрації; визначення невирішених раніше частин загальної проблеми.

Мета дослідження (Цель исследования) (постановка завдання).

Об'єкт і методи дослідження (Объект и методы исследования).

Результати досліджень та їх обговорення (Результаты исследований и их обсуждение).

Висновки (Выводы).

Перспективи подальших досліджень (Перспективы дальнейших исследований).

Література (Литература).

Реферати (резюме) російською, українською мовами обсягом не більше по 0,5 стор. кожен та ключовими словами. Резюме англійською мовою має бути структурованим, обсяг – 2 сторінки.

Список літератури складається в алфавітному порядку. Література має бути оформлена згідно вимог ДАКУ. Посилання на літературу в тексті статті даються цифрами у квадратних дужках.

Текст друкується через 1,5 інтервали, на білому папері формату А4, висота рядкових букв не менше 3 мм. На початку з лівого боку друкується УДК, потім у слідуючому рядку ініціали авторів і прізвище, у наступному рядку – назва статті. З нового рядка друкується назва установи, місто. З абзацу (5 знаків) – текст статті. Поля: зліва і справа 2,5 см, зверху і знизу 3,0 см.

Матеріали надіслати за адресою: 36011, м. Полтава-11, вул. Шевченка, 23, УМСА кафедра оперативної хірургії та топографічної анатомії. **Контактні телефони:** Полтава – (05322) 7-51-81, 7-24-84, (050) 668-68-51. E-mail: visnik.umsa@ukr.net, Проніна Олена Миколаївна

Автори несуть персональну відповідальність за правильність наведеної інформації

Папір офсетний 80 г/м². Гарнітура Pragmatica. Ум. друк. арк. 36,7. Ум. фабр.-відб. 45,16. Обл.-вид. арк. 31,05

Замовник: ФOP Кушпільов А. І. Свідоцтво Держреєстрації № 790512, від 09.09.2004,

36023, м. Полтава, вул. Алмазна 14, кв. 9. тел. (050) 578 40 49, (0532) 65 19 42

Макет, тиражування: ФOP Мирон І. А., м. Полтава, вул. Г. Сталінграда, 34/24а, корп. 1, кв. 128

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготовників

та розповсюджувачів видавничої продукції **ПЛ № 33** від 29 листопада 2010 року

Адреса редакції: 36011, м. Полтава-11, вул. Шевченка, 23, УМСА, кафедра оперативної хірургії та топографічної анатомії.

Зміст / Contents

ІМ'Я У МЕДИЦИНІ		
<p>Ждан В. М., Бобирьов В. М., Кайдашев І. П., Білаш С. М., Ксьонз І. В. Життя, присвячене людям (до 80-річчя з дня народження професора М.С. Скрипнікова)</p>	11	<p>Zhdan V. M., Bobyriov V. M., Kaidashev I. P., Bilash S. M., Ksionz I. V. Life devoted to people (to the 80th birth anniversary of professor M.S. Skrypnikov)</p>
<p>Білаш С. М., Проніна О. М., Білич А. М., Пирог-Заказнікова А. В., Коптев М. М., Половик О. Ю. 80-річчю з дня народження доктора медичних наук, професора Скрипнікова Миколи Сергійовича присвячується</p>	13	<p>Bilash S. M., Pronina O. M., Bilych A. M., Pirog-Zakaznikova A. V., Koptev M. M., Polovyk O. Yu. Dedicated to the 80th birth anniversary of doctor of medical sciences, professor Mykola Serhiiovych Skrypnikov</p>
КЛІНІЧНА ТА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА МЕДИЦИНА		
<p>Асляев А. Л., Кушнарєва Е. А., Степаненко Р. Н., Кушнарєв А. А. Непрямая ревазуляризация при окклюзиях артерий нижних конечностей</p>	15	<p>Aslyayev A. L., Kushnaryova E. A., Stepanenko R. N., Kushnaryov A. A. Indirect revascularization occlusion of lower limb arteries</p>
<p>Асметов В. Я., Меджидова У. М., Ягубов К. М., Ганиев М. М. Блокаторы кальциевых каналов предотвращают нарушение координации, вызванной введением типичных и атипичных антипсихотических средств</p>	19	<p>Asmetov V. Y., Macidova U. M., Yagubov K. M., Ganiyev M. M. Calcium channel blockers prevent the violation coordination, caused by the introduction of typical and atypical antipsychotic drugs</p>
<p>Бойко В. В. Особенности перебігу сколіозів серед дітей шкільного віку за даними Полтавського обласного санаторію для дітей з порушенням опорно-рухового апарату в 2013-2015 рр.</p>	23	<p>Boiko V. V. Distinctions of scolioses progression in school-aged children according to data of Poltava regional sanatorium for children with musculoskeletal system disorders over 2013-2015 period</p>
<p>Бурмак Ю. Г., Петров Е. Е., Треумова С. И., Шилкина Л. Н. Возможности влияния иммуностропного и антиоксидантного средств в коррекции измененной неспецифической резистентности и метаболических сдвигов у больных с хроническим бронхитом и коморбидной пептической язвой</p>	27	<p>Burmak Yu. G., Petrov Ye. Ye., Treumova S. Iv., Shilkina L. N. Influence of immunotropic and antioxidant agents in the correction of the modified nonspecific resistance and metabolic changes in patients with chronic bronchitis and concomitant peptic ulcer</p>
<p>Васильєва К. В. Ефективність застосування емоментів для відновлення шкіри у осіб, які зловживають УФ-опроміненням</p>	32	<p>Vasilyeva K. V. Efficacy emollients to restore skin in people who abuse UV</p>
<p>Волос Л. І., Столяр Г. Л. Енцефаліт Расмуссена: випадок із практики</p>	35	<p>Volos L. I., Stolyar H. L. Rasmussen's encephalitis: report a case</p>
<p>Гуменюк А. В., Рибалко С. Л., Савосько С. І., Порва Ю. І., Чайковський Ю. Б. Герпесвірусна інфекція за умов інсульту та фармакокорекції в експерименті</p>	41	<p>Gumenyuk A. V., Rybalko S. L., Savosko S. I., Porva Yu. I., Chaikovskiy Yu. B. Herpes virus infection in conditions of stroke and pharmacological correction in experiment</p>

ЗМІСТ

Ждан В. М., Іваницький І. В., Криворучко І. Г., Гопко О. Ф., Приходько Н. П. Поєднання остеопорозу і кардіоваскулярної патології як проблема поліморбідності	46	Zhdan V. M., Ivanitskii I. V., Kryvoruchko I. G., Gopko A. F., Prykhodko N. P. Cardiovascular disease associated with osteoporosis as a polymorbidity problem
Лук'янцева Г. В. Вплив тривалого введення бензоату натрію на структуру проксимального епіфізарного хряща плечової кістки у білих щурів та можливості його корекції натрію селенітом	49	Lukyantseva G. V. Effects of long-term administration of sodium benzoate on the structure of the proximal epiphyseal cartilage of the humerus in white rats and the possibility of sodium selenite correction
Ляховська Т. Ю., Ліхачов В. К., Тарановська О. О., Макаров О. Г. Локалізація плаценти у порожнині матки як фактор ризику розвитку післяпологової кровотечі	53	Liakhovska T. Yu., Likhachov V. K., Taranovska O. O., Makarov O. G. Localization of placenta in the uterine cavity as a risk factor for postpartum hemorrhage
Макаренко А. Н., Савосько С. И. Влияние тиопентала натрия на состояние энергетического обмена в головном мозге	56	Makarenko A. N., Savosko S. I. Influence of thiopental sodium on energy metabolism in the brain
Малишкіна С. В., Нікольченко О. А., Вишнякова І. В., Пошелок Д. М. Вплив загальної гіпотермії на мінеральну щільність кісткової тканини тіл хребців оваріоектомованих щурів	60	Malyshkina S. V., Nikolchenko O. A., Vyshniakova I. V., Poshelok D. M. Influence of general hypothermia on the bone mineral density of the vertebral bodies in ovariectomized rats
Манжалій Е. Г., Вірченко О. В. Чи є зв'язок між нейропротектором холіну альфосцератом та біохімічними показниками за умов експериментального цирозу печінки?	65	Manzhaliy E. G., Virchenko O. V. Is there a connection between the neuroprotective choline alfoscerate and biochemical parameters under the experimental cirrhosis?
Мархонь Н. О. Психотропна активність ресвератролу та пропіленгліколевих екстрактів природнього походження в умовах поведінкових тестів у щурів з експериментальним метаболічним синдромом	70	Markhon N. A. Psychotropic activity of resveratrol and propylene glycol extracts natural origin under behavioral tests in rats with experimental metabolic syndrome
Марченко В. Ю., Могила О. О. Сравнительная характеристика и анализ маммографического и ультразвукового методов диагностики патологии молочной железы	75	Marchenko V. Yu., Mogyla O. O. Comparative description and analysis of the mammographic and ultrasound diagnostic methods of mammary gland pathology
Олійник Т. М., Довгань І. М., Мельник Н. О., Савосько С. І., Чайковський Ю. Б. Порівняльний аналіз експериментальної фармакокорекції нейродегенеративних змін на моделі геморагічного інсульту	78	Oliinyk T. M., Dovgan I. M., Melnyk N. O., Savosko S. I., Chaikovskiy Yu. B. Comparative analysis of experimental pharmacocorrection of neurodegenerative changes in the model of hemorrhagic stroke
Плевинскис П. В. Современные представления о контактировании человека с нижней (днищевой) частью автомобиля	83	Plevinskis P. V. Present-day concepts of man contacting with the bottom side of the car
Пустовойт Г. Л. Андрогенно-естрогенний баланс та ліпідний обмін у чоловіків з цукровим діабетом 2 типу	87	Pustovoyt H. L. Androgen-estrogen balance and lipid metabolism in men with type 2 diabetes
Романюк А. М., Гринцова Н. Б., Будко Г. Ю., Карпенко Л. І. Функціональні зміни гіпофізарно-надниркової та репродуктивної системи статевозрілих самок-щурів в ранні терміни репаративних змін після експериментальної позаклітинної дегідратації важкого ступеня	90	Romaniuk A. M., Grintsova N. B., Budko H. Y., Karpenko L. I. Functional changes in the pituitary-adrenal and the reproductive system of mature female rats in the early stages of reparative changes after experimental extracellular dehydration of the heavy phase

ЗМІСТ

<p>Романюк А. М., Москаленко Р. А., Піддубний А. М., Сікора В. В. Аналіз захворюваності на злоякісні пухлини передміхурової залози в Сумській області</p>	94	<p>Romanyuk A., Moskalenko R., Pidubnyi A., Sikora V. Analysis of the incidence of malignant tumors of the prostate in Sumy region</p>
<p>Скрипніков А. М., Герасименко Л. О., Ісаков Р. І., Рудь В. О., Кидонь П. В. Сучасні психотерапевтичні стратегії в лікуванні пацієнтів з дефектами та деформаціями обличчя</p>	98	<p>Skrypnikov A., Herasymenko L., Isakov R., Rud' V., Kydon' P. Modern psychotherapeutic strategies in the treatment of patients with defects and deformations of the face</p>
<p>Скрипніков А. М., Животовська Л. В., Бойко Д. І. Епідеміологічні аспекти першого психотичного епізоду з урахуванням впливу геліогеофізичних факторів</p>	102	<p>Skrypnikov A. N., Zhywotowska L. W., Boiko D. I. Epidemiological aspects of first psychotic episode with the influence heliogeophysical factors</p>
<p>Соколова С. С., Яковцова І. І., Сергієнко Л. Ю., Постніков В. О., Іванова Н. В. Частота народження дітей з низькою масою тіла по Харківському регіону та структура даної патології</p>	106	<p>Sokolova S. S., Yakovtsova I. I., Sergiyenko L. Yu., Postnikov V. A., Ivanova N. V. The frequency of low weight children born with birth in Kharkiv region and the structure of the pathology</p>
<p>Солейко О. В., Качан В. В., Сухань С. С., Черних М. О. Характер ураження вінцевих артерій у пацієнтів з хронічною ішемічною хворобою серця на тлі недиференційованої дисплазії сполучної тканини</p>	112	<p>Solyeyko O. V., Kochan V. V., Suchan' S. S., Chernykh M. O. The nature of the lesions of coronary arteries in patients with chronic coronary artery disease on the background of non-differentiated dysplasia of connective tissue</p>
<p>Траверсе Г. М., Зюзіна Л. С., Ананевич О. І., Андрущенко І. І., Білан О. В. Досвід застосування протівірусних препаратів рослинного походження у дітей раннього віку з рекурентними захворюваннями на тлі персистоючої герпесвірусної інфекції 6-го типу (HHV-6)</p>	116	<p>Traverse G. M., Ziuzina L. S., Ananevich E. I., Andrushchenko I. I., Bilan E. V. Experience of using antiviral herbal medications in infants with recurrent diseases against the background of persistent herpes virus infection type 6 (HHV-6)</p>
<p>Чаплик-Чижо І. О. Відмінності товщини шкірно-жирових складок між здоровими та хворими на піодермії чоловіками і жінками</p>	121	<p>Chaplyk-Chyzho I. O. Differences thickness of skin and fat folds between healthy and sick men and women with pyogenic skin infections</p>
<p>Шелешко П. В., Скрипніков Н. С., Баштан В. П., Чернобай А. В., Гупта Акшай О результативности эзофагоеюногастропластики при хирургическом лечении рака проксимального отдела желудка</p>	125	<p>Sheleshko P. V., Skrypnikov N. S., Bashtan V. P., Chornobay A. V., Gupta Akshay About the results of esophagojejunogastroplasty in surgical treatment of cancer of the proximal part stomach</p>
<p>Шипко А. Ф. Персоніфікований регіонально-популяційний аналіз антенатальних та генеалогічних факторів ризику бронхолегеневої дисплазії та диспластикозалежної патології бронхолегеневої системи у дітей</p>	128	<p>Shypko A. F. Personalized regional population analysis of antenatal and genealogical risk factors of bronchopulmonary dysplasia and dysplastic dependent pathology of bronchopulmonary system in children</p>
<p>Шуть С. В., Трибрат Т. А., Сакевич В. Д., Горященко Т. І., Брагуца Л. Ю. Особенности добового профілю артеріального тиску у хворих на артеріальну гіпертензію з метаболічним синдромом</p>	132	<p>Shut S. V., Tribrat T. A., Sakevych V. D., Goryaschenko T. I., Bragutsa L. Y. Features of daily profile of arterial pressure at patients with arterial hypertension with metabolic syndrome</p>

ЗМІСТ

Щербина Н. А., Алайя Ламиа Факторы риска возникновения пролапса гени- талий у женщин в перименопаузе с дисплазией соединительной ткани и их коррекция	135	Shcherbina N., Alaya Lamia Risk factors for genital prolapse in perimenopausal women with connective tissue dysplasia and their correction
МЕДИЧНА ОСВІТА		
Абдул-Оглы Л. В., Демьяненко И. А., Козловская А. А., Рутгайзер В. Г. Методы образования на кафедре анатомии че- ловека	140	Abdul-Ogli L. V., Demjanenko I. A., Kozlovskaja A. A., Rutgayzer V. G. Methods of the formation at the department of anatomy
Волошин Н. А., Светлицкий А. А., Зинич Е. Л. Основные закономерности происхождения ана- томической терминологии	143	Voloshin N. A., Svetlitsky A. A., Zynich E. L. Basic laws of anatomical terminology origins
Зидрашко Г. А., Алиева Е. Г., Сулаева О. Н., Таврог М. Л., Варакута О. А. Актуальные вопросы оптимизации учебного процесса у будущих стоматологов	147	Zidrashko G. A., Alieva E. G., Sulaeva O. N., Tavrog M. L., Varakuta O. A. Actual questions of the optimization of educational process for future stomatologists
Сирцов В. К., Алиева О. Г., Полковников Ю. Ф., Зидрашко Г. А., Потоцька О. І. Формування сучасного навчального інформа- ційного середовища на морфологічних кафе- драх у медичному ВНЗ	150	Sirtsov V. K., Aliyeva O. G., Polkovnikov Y. F., Zidrashko G. A., Pototska O. I. Forming of modern educational information envi- ronment at morphology chairs of a medical higher school
СТОМАТОЛОГІЯ		
Алиев З. У. Индивидуальная гигиена полости рта у детей с различными зубочелюстно-лицевыми ано- малиями	155	Aliyev Z. U. Individual hygiene of the oral cavity in children with various dentoalveolar and facial anomalies
Бабай О. М. Стан тканин пародонту та оцінка клінічної ефек- тивності есенціальних фосфоліпідів: результа- ти тривалого моніторингу хворих на генералі- зований пародонтит	159	Babai O. M. Periodontal tissues condition and clinical efficien- cy estimation of essential phospholipids: results of long term monitoring of patients with generalized parodontitis
Бобирьев В. М., Петрова Т. А., Островська Г. Ю., Муляр Л. А., Колот Е. Г. Принципы застосування ненаркотичних аналь- гетиків в стоматологічній практиці	164	Bobyrov V. M., Petrova T. A., Ostrovskaja G. Yu., Mulyar L. A., Kolot E. G. Principles of non-narcotic analgesics use in dental practice
Бублій Т. Д., Костиренко О. П. Цитратний буфер як основа успішної obturaції дентинних каналців кореневого каналу	168	Bublji T. D., Kostyrenko O. P. Citric's buffer, as the basis of the formation of root fillings
Гасюк П. А., Радчук В. Б. Роль цифрового об'ємного сканування при під- готовці опорних зубів до протезування незнім- ними ортопедичними конструкціями	171	Gasiuk P. A., Radchuk V. B. The role of digital surround scan in the preparation of the abutment teeth for prosthesis by fixed pros- thetic constructions
Герасименко С. Б., Семенова А. К., Єрошенко Г. А., Гасюк Н. В. Сучасні погляди на проблематику передчасної втрати зубів	174	Gerasimenko S. B., Semenova A. K., Yeroshenko G. A., Gasyuk N. V. Modern approach to problems prematurely tooth loss

ЗМІСТ

<p>Гоголь А. М., Панькевич А. І., Колісник І. А. Вибір методу атипичного видалення третіх нижніх молярів у залежності від їх положення в аспекті профілактики післяопераційних сенсорних порушень</p>	179	<p>Gogol A. M., Pankevych A. I., Kolisnyk I. A. Choice the method of surgical extraction of lower wisdom teeth depending on their position to prevention of postoperative sensory disturbances</p>
<p>Гутор Н. С., Авдеев О. В., Гембаровський М. В., Бричка Л. Т., Ясіновська Ю. Б. Вплив екологічних особливостей місцевості на діагностику та метод переміщення ретенного зуба</p>	184	<p>Gutor N. S., Avdeev A. V., Hembarovskyy M. V., Brychka L. T., Yasinovskiy Y. B. Locality environmental features effect on the diagnostics and method of the impacted tooth displacement</p>
<p>Зайцев А. В., Ваценко А. В., Улановская-Цыба Н. А., Передерий Н. А., Силкова Е. В. Возможная функция зуба в филогенезе позвоночных</p>	188	<p>Zaitsev A. V., Vatsenko A. V., Ulanovskaya-Cyba N. A., Perederiy N. A., Silkova E. V. Possible function of tooth in vertebrate phylogeny</p>
<p>Зайцев А. В., Котелевская Н. В., Бойченко О. Н., Николишин А. К., Островская Л. И. Изменчивость дентального органа у позвоночных</p>	193	<p>Zaitsev A., Kotelevska N., Boichenko O., Nikolishin A., Ostrovska L. Variability of the dental organ in the vertebrata</p>
<p>Каськова Л. Ф., Чуприна Л. Ф., Ващенко И. Ю., Артемьев А. В., Маковка И. Л. Классификация кариеса с учетом исторического периода его появления</p>	198	<p>Ka'skova L. F., Chuprina L. F., Vashchenko I. Y., Artem'ev A. V., Makovka I. L. Caries classification involved the historical period of its appearance</p>
<p>Киндий Д. Д., Киндий В. Д., Тончева Е. Д., Асанов С. С. Опыт применения бюгельного протеза для восстановления жевательной эффективности при двухсторонних экзостозах нижней челюсти (клинический случай)</p>	202	<p>Kindiy D., Kindiy V., Toncheva E., Asanov S. Experience with the use partial denture to restore chewing for efficiency in bilateral exostosis mandible (clinical case)</p>
<p>Коробейнікова Ю. Л. Оцінка результатів резорбції кісткової тканини за даними конусно-променевої комп'ютерної томографії у пацієнтів із незнімними металокерамічними конструкціями</p>	205	<p>Korobeinikova Y. L. Evaluation of bone resorption according to the cone-beam computed tomography in patients with non-removable metal-ceramic constructions</p>
<p>Король Д. М., Король М. Д., Козак Р. В., Калашніков Д. В., Зубченко С. Г. Кристаллографічна характеристика змиву ротової порожнини у пацієнтів з ортопедичними конструкціями на внутрішньокісткових імплантатах</p>	209	<p>Korol D., Korol M., Kozak R., Kalashnikov D., Zubchenko S. Crystallographic characteristics of oral cavity wash-out in patients with implant-supported dentures</p>
<p>Лобач Л. Н., Шундрик М. А., Марченко И. Я., Ткаченко И. М. Значение временного пломбирования в терапии хронических верхушечных периодонтитов</p>	214	<p>Lobach L. N., Shundrik M. A., Marchenko I. Ya. Tkachenko I. M. Significance of temporary filling in a therapy of a chronic apical periodontitis</p>
<p>Марченко А. В., Іленко Н. М., Ніколішина Е. В. Антибактеріальна терапія аутоінфекційних стоматитів при мікст-інфекції</p>	218	<p>Marchenko A. V., Ilenko N. N., Nikolishyna E. V. Antibacterial therapy of mixed autoinfection stomatitis</p>
<p>Масуд Кіані, Панькевич А. І. Видалення третього моляра та його зв'язок зі ступенем болю</p>	222	<p>Masoud Kiani, Pankevych A. I. Extraction of third molar and it's relationship with grading of pain</p>

ЗМІСТ

Матолич У. Д. Участь інтерлейкінів у патогенезі флегмон щелепно-лицевої ділянки	228	Matolych U. D. Involvement of interleukins in the pathogenesis of phlegmons of the maxillofacial area
Мельник В. Л., Шевченко В. К., Шевченко Є. В., Мельник І. В. Методи виявлення і корекції професійного стресу в роботі лікаря-стоматолога	232	Melnik V. L., Shevchenko V. K., Shevchenko E. V., Melnik I. V. Detection and correction methods of occupational stress of doctors-dentists
Никонов А. Ю., Сергиенко М. А. Процессы перекисного окисления липидов и антиоксидантной системы у пациентов с несъёмными металлическими ортопедическими конструкциями при использовании парафармацевтика «Вин-Вита»	236	Nikonov A. Yu., Sergiyenko M. A. Lipid peroxidation and antioxidant system in patients with non-removable orthopedic dental metal constructions with the use of parapharmaceutical «Win-Vita»
Павленко О. В., Біда Р. Ю. Плазма збагачена тромбоцитами: від фундаментальної науки до клінічної практики	241	Pavlenko O. V., Bida R. Yu. Plasma enriched with platelets: from fundamental science to clinical practice
Пантус А. В. Методика об'ємної візуалізації щільності кісткової тканини щелеп	245	Pantus A. V. Methods volumetric imaging jaw bone tissue density
Панькевич В. В., Ковтуняк О. С., Назаревич М. Р., Погранична Х. Р., Камінський М. В. Роль конусної комп'ютерної томографії при виборі оптимальної тактики хірургічного лікування у хворих із вогнепальними та невогнепальними переломами вилично-орбітального комплексу	250	Pankevych V. V., Kovtuniak O. S., Nazarevych M. R., Pohranychna Kh. R., Kaminsky M. V. The role of conical computer tomography in choosing the optimal surgical treatment of patients with gunshot and non-gunshot zygomatic-orbital complex fractures
Попович І. Ю., Петрушанко Т. О. Об'єктивізація стану пародонта та ступеня рухомості зубів	258	Popovich I. Y., Petrushanko T. O. Objectification of periodontal condition and the degree of tooth mobility
Скрипников П. М., Скрипнікова Т. П., Шинкевич В. І., Коломієць С. В., Білоус С. В. Вікові особливості анатомії слизової оболонки органів порожнини рота: значення в діагностичному процесі	261	Skrypnykov P. N., Skrypnikova T. P., Shinkevich V. I., Kolomiets S. V., Bilous S. V. Age features of oral mucosa and their importance in the diagnostic process
Смаглюк Л. В., Карасюнок А. Є., Трофименко М. В. Порівняльна характеристика морфо-функціонального стану зубощелепної ділянки у пацієнтів в період раннього та пізнього змішаного прикусу	267	Smaglyuk L., Karasiunok A., Trofimenko M. Comparative characteristics of maxilla-facial region' morpho-functional state in patients with the early and late mixed dentition
Соколов В. Н., Аветиков Д. С., Бойко І. В., Бондаренко В. В. Использование артеризированных трансплантатов при пластике дефектов тканей на голове и шее	271	Sokolov V. N., Avetikov D. S., Boyko I. V., Bondarenko V. V. Plastic tissue defects head and neck arterizirovannymi graft based latissimus
Ткаченко І. М., Коваленко В. В. Особенности взаимосвязку підвищеної стертості твердих тканин зубів і щільності кісткової тканини альвеолярних відростків	276	Tkachenko I. M., Kovalenko V. V. The features of the relations between heavy teeth abrasion and bone density of alveolar outgrowths
Ткаченко П. І., Резвіна К. Ю. Діагностичні аспекти бічних кіст ший	281	Tkachenko P., Rezvina K. Diagnostic aspects of neck lateral cyst

ЗМІСТ

Чайковська С. Ю., Масна З. З. Особливості вікової перебудови нижньої щелепи у дітей дошкільного віку	284	Chaykovska S. Y., Masna Z. Z. Age peculiarities of lower jaw restructuring in children of preschool age
Шувалов С. М., Попик Г. І. До питання про так звані «глобуломаксиллярні кісти»	288	Shuvalov S. M., Popyk H. I. To the question about so-called «globulomaxillary cysts»
Янішен І. В., Бережна О. О., Кузнєцов Р. В. Фактори, що визначають якість ортопедичних конструкцій: аналіз взаємозв'язків	292	Yanishen I. V., Berezhna O. O., Kuznetsov R. V. Determining factors of quality orthopedic constructions: analysis of the relationship
Янішен І. В., Кузнєцов Р. В. Прогнозування причин зниження якості незнімних конструкцій зубних протезів на етапах клінічної експлуатації	297	Yanishen I. V., Kuznecov R. V. Forecasting the causes for the decline of quality of fixed dentures on the stages of clinical exploitation
МОРФОЛОГІЯ		
Адамович О. О. Порівняння лінійних розмірів та щільності структур шийного відділу хребта у осіб різної статі	302	Adamovych O. O. Comparison of linear sizes and density of cervical structures of the vertebrae in individuals of both sexes
Ананевич І. М., Попадинець О. Г., Соболев Л. В., Дубина Н. В. Морфофункціональний стан слизової оболонки ротової порожнини в умовах впливу екзо- та ендогенних факторів	306	Ananevych I. M., Popadynets O. H., Sobol L. V., Dubyna N. M. Morphofunctional condition of the mucous membrane of the oral cavity under the influence of exogenous and endogenous factors
Антонюк О. П., Цигикало О. В. Органогенез та особливості топографії шлунка в ранньому періоді онтогенезу людини	311	Antoniuk O. P., Tsyhykalo A. V. Organogenesis and topographical peculiarities of the stomach at an early period of human ontogenesis
Барчук Р. Р., Попадинець О. Г., Пастух М. Б., Гришук М. І., Дубина Н. М. Морфофункціональні особливості великих слинних залоз в умовах норми та патології	318	Barchuk R. R., Popadynets O. H., Pastukh M. B., Hryshchuk M. I., Dubyna N. M. Morphofunctional peculiarities of greater salivary glands under normal and pathological conditions
Безкоровайна І. М., Воскресенська Л. К., Ряднова В. В., Стебловська І. С. Зміни морфології сітківки в залежності від виду лікування набряку макулярної ділянки після факоемулсифікації катаракти	323	Bezkorovayna I. M., Voskresenskaya L. K., Ryadnova V. V., Steblovska I. S. Changes in the morphology of the retina depending on the type of treatment edema of the macular area after cataract phacoemulsification
Бельська Ю. О. Особливості морфології фетальної печінки під впливом ацетату свинцю та за умов корекції мікроелементами	327	Belska Iu. O. Morphological features of fetal liver under the influence of lead acetate and in case of correction by microelements
Береговенко І. М., Зіненко Д. Ю., Твердохліб І. В. Мікроциркуляторні й патоморфологічні зміни підшлункової залози у розвитку експериментального гострого панкреатиту у щурів	331	Beregoenko I. M., Zinenko D. Yu., Tverdokhlib I. V. Microcirculation and pathomorphological changes of pancreas in development of an experimental acute pancreatitis in rats
Білошицька А. В. Порівняльна оцінка органопротекторної дії рослинних препаратів на тканину під'язичної слинної залози при цукровому діабеті 2-го типу	336	Biloshicka A. V. The comparative study of herbal remedies protection on sublingual gland tissue during diabetes type 2

ЗМІСТ

<p>Боднарчук Ю. В., Жураківська О. Я., Перцович В. М. Характеристика морфо-функціональних змін гепатоцитів статевозрілих щурів при стрептозотоциновому діабеті за результатами кластерного аналізу</p>	342	<p>Bodnarchuk Yu. V., Zhurakivska O. Ya., Pertsovych V. M. Characteristics of hepatocytes' morphofunctional changes of matured rats with streptozotocin-induced diabetes on the results of cluster analysis</p>
<p>Бочарова Т. В. Структурні зміни в селезінці кролів при тривалому світловому навантаженні за даними морфометричного дослідження</p>	349	<p>Bocharova T. V. Structural changes of rabbit's spleen during prolonged light load: a morphometric investigation</p>
<p>Боягина О. Д., Костиленко Ю. П., Мангов А. В., Инюточкина И. А. Линейные метрические параметры индивидуальной вариативности полового диморфизма мозолистого тела людей зрелого возраста по данным МРТ-изображений</p>	353	<p>Boiagina O. D., Kostilenko Ju. P., Mangov A. V., Inyutochkina I. A. Linear metric parameters of individual variability of the corpus callosum sexual dimorphism of middle-aged people according to MRI scans</p>
<p>Булько І. В. Структурні зміни в селезінці щурів у пізніх стадіях опікової травми після корекції інфузійним розчином HAES-LX-5%</p>	360	<p>Bul'ko I. V. Structural changes in the spleen of rats' in the later stages of burn injury after correction infusion HAES-LX- 5%</p>
<p>Варакута О. А., Куц О. Г. Особенности будови мікроциркуляторного русла м'яких тканин пародонту при використанні різних пломбувальних матеріалів на тлі експериментального цукрового діабету в динаміці</p>	364	<p>Varakyyta O. A., Kushch O. G. Available microvasculature soft periodontal tissues using different filling materials on the background of experimental diabetes in dynamics</p>
<p>Витко Ю. Н. Морфометрическая характеристика нейроцитов тройничного узла человека на различных этапах внутриутробного развития</p>	368	<p>Vitko Yu. N. Morphometric characteristic of human trigeminal ganglion neurocytes at different stages of intrauterine growth</p>
<p>Вовк О. Ю., Богуславский Ю. В. Индивидуальная анатомическая изменчивость боковых желудочков головного мозга у людей зрелого возраста</p>	372	<p>Vovk O. Yu., Boguslavsky Y. V. Individual anatomical variability of the lateral ventricles of adult people</p>
<p>Вовк Ю. Н., Вовк О. Ю. Перспективы и новые направления учения об индивидуальной анатомической изменчивости</p>	376	<p>Vovk Yu. N., Vovk O. Yu. Prospects and new directions of the doctrine about individual anatomical variability</p>
<p>Вовк О. Ю., Икрамов В. Б., Сухоносков Р. А., Шмаргалев А. А. Морфометрическая характеристика свода черепа людей зрелого возраста</p>	380	<p>Vovk O. Yu., Ikramov V. B., Sukhonosov R. A., Shmargalev A. A. Morphometric characteristic of the skull vault at adult people</p>

© Романюк А. М., Москаленко Р. А., Піддубний А. М., Сікора В. В.

УДК 616.65–006.04-0368 (477.52)

Романюк А. М., Москаленко Р. А., Піддубний А. М., Сікора В. В.

АНАЛІЗ ЗАХВОРЮВАНOSTI НА ЗЛОЯКІСНІ ПУХЛИНИ ПЕРЕДМІХУРОВОЇ ЗАЛОЗИ В СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Сумський державний університет (м. Суми)

a.piddubny@med.sumdu.edu.ua

Дана робота виконана в межах навчально-дослідницької теми «Морфогенез загальнопатологічних процесів», № державної реєстрації 013U003315.

Вступ. Рак передміхурової залози (РПЗ) – це злоякісна пухлина, що найбільш часто зустрічається серед європейських чоловіків, старших за 70 років. У країнах Європи показники захворюваності на РПЗ складають 96,0 випадків на 100 тис. населення, смертності від РПЗ – 19,3 на 100 тис. населення з тенденцією до зростання [4,6]. Останнім часом 5-річна відносна виживаність пацієнтів з РПЗ збільшилася з 73,4% в 1999-2001 роках до 83,4% в 2005-2007 роках [7].

До факторів, що сприяють розвитку РПЗ, належать вік, спадковість, забрудненість навколишнього середовища, хронічні запальні процеси, наявність патологічних включень (біомінерали та крохмальні тільця) в тканині передміхурової залози (ПЗ), присутність інших пухлин сечостатевої системи, зокрема сечового міхура, покращення методів діагностики [2,3,5,8,9].

Метою роботи є вивчення та аналіз статистичних показників захворюваності чоловічого населення Сумської області на пухлини ПЗ за період з 2010 по 2014 роки.

Об'єкт і методи дослідження. У роботі були використані дані Сумського обласного канцер-реєстру та Національного інституту раку. Також були проаналізовані результати гістологічних досліджень пухлин ПЗ на базі Сумського обласного патолого-анатомічного бюро (СОПАБ). За допомогою статистичних методів були розраховані середній показник захворюваності (X_c), стандартне відхилення (σ), медіана (Me) та середня похибка середнього арифметичного (m).

Результати дослідження та їх обговорення. Під час вивчення захворюваності на РПЗ за даними обласного канцер-реєстру звертає на себе увагу тенденція до зростання захворюваності впродовж періоду спостереження (рис.). Водночас за всі роки спостереження ці показники були нижчі, ніж загальнодержавні (29,6±1,5 проти 34,86±0,78).

За даними Національного канцер-реєстру України, за пе-

ріод з 2010 по 2014 роки в Сумській області було зареєстровано 768 випадків РПЗ (в середньому 153,6±7,75 за рік).

До районів з найвищою захворюваністю на РПЗ належать Буринський (45,76±9,72), Великописарівський (39,3±6,3), Білопільський (37,14±3,95) та Краснопільський (36,0±5,04) райони, а також м. Суми (35,94±1,62). Саме в цих місцевостях спостерігалися показники, вищі за національні. У Конотопському (20,16±3,51), Сумському (23,92±6,76), Роменському (24,06±2,71), Глухівському (25,1±6,88) та Липоводлинському (26,3±5,00) районах Сумської області відзначалися найнижчі показники захворюваності на РПЗ (**табл.**). Середній вік чоловіків, хворих на РПЗ, складає 71,21±1,09 років. Пік захворюваності припадає на вікову групу від 66 до 79 років.

Аналіз даних про захворюваність на РПЗ серед населення Сумської області вказує на велику відмінність та неоднорідність цих показників серед різних районів. За останні роки рівень захворюваності на РПЗ в Сумській області має тенденцію до зростання, але залишається нижчим за загальнодержавний. Високий рівень захворюваності саме в південно-східних регіонах можна пояснити високим антропогенним забрудненням навколишнього середовища, підвищеною концентрацією підприємств хімічної промисловості, особливостями кліматичних та медико-демографічних факторів, а також їх поєднанням.

РПЗ має високу соціальну значущість, бо має найвищі показники захворюваності серед чоловічого

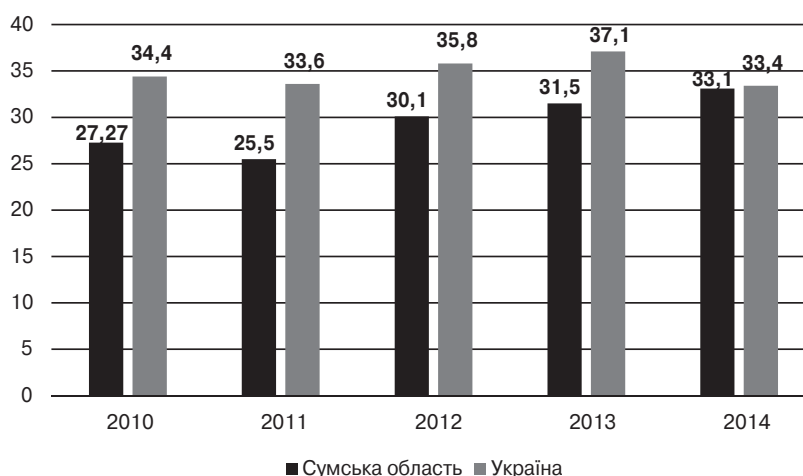

Рис. Показники захворюваності на РПЗ серед населення Сумської області та України впродовж 2010-2014 років.

Рівень захворюваності у районах Сумської області впродовж 2010-2014 років 100 тис.

X_c – середній показник захворюваності, σ – стандартне відхилення,

Me – медіана, m – середня похибка середнього арифметичного.

№ з/п	Район	2010	2011	2012	2013	2014	X_c	σ	Me	M
1	Білопільський	33,2	40,7	49,2	33,2	29,4	37,14	7,89	33,2	3,95
2	Буринський	34,2	23,6	56	73,4	41,6	45,76	19,44	41,6	9,72
3	В.Писарівський	30,6	30,9	-	42,2	53,5	39,3	10,90	36,55	6,30
4	Глухівський	27,8	11	11,2	33,8	41,9	25,14	13,76	27,8	6,88
5	Конотопський	20,7	8,8	19,5	26,7	25,1	20,16	7,02	20,7	3,51
6	Краснопільський	25,9	28,2	35,5	49,9	43,2	36,54	10,08	35,5	5,04
7	Кролевецький	24,1	16,1	37,9	27,3	27,6	26,6	7,84	27,3	3,92
8	Лебединський	24,6	18,1	18,2	36,9	56,3	30,82	16,17	24,6	8,09
9	Л.Долинський	24,6	31,3	10,6	43,1	21,9	26,3	12,00	24,6	5,00
10	Недригайлівський	27,6	24,8	33,5	59,1	34,4	35,88	13,59	33,5	6,79
11	Охтирський	25,2	25,7	51,5	14,4	17,3	26,82	14,64	25,2	7,32
12	Путівльський	23,3	29,4	-	29,8	-	27,5	3,64	29,4	2,58
13	Роменський	28,6	21,7	30,3	16,9	22,8	24,06	5,43	22,8	2,71
14	С.Будський	27,4	-	12,1	49	24,9	28,35	15,31	26,15	8,85
15	Сумський	21,3	13,6	20,3	16,9	47,5	23,92	13,53	20,3	6,76
16	Тростянецький	32,3	52,2	11,7	11,8	23,8	26,36	16,86	23,8	8,43
17	Шосткинський	27,6	24,1	22	42,2	51,5	33,48	12,80	27,6	6,40
18	Ямпільський	23,8	25,3	51,3	17,3	26,5	28,84	13,05	25,3	6,52
19	м. Суми	35,4	37,3	40,8	33,5	32,7	35,94	3,25	35,4	1,62
20	Всього по області	27,3	25,5	30,1	31,5	33,1	29,6	3,01	30,1	1,50
21	По Україні	34,4	33,6	35,8	37,1	33,4	34,86	1,57	34,4	0,78

населення та займає третє місце серед причин смерті чоловіків, поступаючись раку легенів та колоректальному раку [4].

Під час порівняння рівня захворюваності на РПЗ стає очевидним, що показники України значно нижчі у порівнянні із загальноєвропейськими. Це можна пояснити тим, що РПЗ найчастіше виникає у мешканців розвинутих країн, серед яких лідерами є Норвегія (193,2 випадків на 100 тис. населення) та Німеччина (187,5 випадків на 100 тис. населення) [4]. Це пов'язано з малорухливим способом життя та високим рівнем прижиттєвої діагностики даної патології. Натомість, найнижчі показники захворюваності на РПЗ серед країн Європи спостерігається в її східних регіонах, тобто в країнах, що розвиваються: Албанії (24,8 випадків на 100 тис. населення) та Боснії і Герцоговині (32,7 на 100 тис. населення) [4].

Якщо порівнювати регіони України за цими показниками, то у 2014 році найвищими вони були в Херсонській, Кіровоградській областях та м. Києві (відповідно 69,7, 50,0 та 49,5 випадків на 100 тис. населення). Ці регіони, як відомо, є провідними промисловими центрами України, а також в них спостерігається найбільша концентрація населення. Це, в свою чергу, спричиняє забруднення навколишнього середовища шкідливими речовинами, зокрема солями важких металів, пестицидами, отрутохімікатами, промисловими викидами та ін.

Райони, котрі були віднесені до IV зони радіаційного контролю після аварії на ЧАЕС (Шосткинський,

Ямпільський та Середино-Будський) [2] мають середні для Сумської області показники захворюваності на РПЗ.

Відсутність вузькопрофільних спеціалістів (онкологів, радіологів, урологів) у низці районних центрів Сумської області, а також відсутність сучасного лабораторного та діагностичного обладнання призводить до зниження офіційного показника захворюваності на РПЗ, проте не знижує його фактичне значення. Феномен різких коливань статистичних показників захворюваності у адміністративних районах з низькою населеністю повідомляється у дослідженні захворюваності на рак щитоподібної залози, що пояснюється випадковими статистичними викидами [1]

Одним із важливих факторів, що призвели до зростання захворюваності на РПЗ серед чоловічого населення Сумської області стало покращення лабораторно-інструментальних методів діагностики. За останні роки значно збільшилася кількість апаратів ультразвукової діагностики, апаратів комп'ютерної рентгенівської та магнітонрезонансної томографії. Також ряд лікувально-профілактичних закладів Сумської області впровадив методики виявлення простатспецифічного антигену у чоловіків з підозрою на РПЗ та трансректальну трепанобіопсію ПЗ під контролем УЗД. Запровадження імуногістохімічних методик дає змогу верифікувати неоплазії ПЗ та визначити її чутливість до стероїдних гормонів. Це дозволяє встановити діагноз РПЗ у пацієнтів на ранніх

стадіях захворювання, морфологічно підтвердити діагноз у тих випадках, коли оперативне втручання не показане, тим самим покращити якість життя пацієнтів та збільшити їх очікувану тривалість життя.

Висновки. Таким чином, для Сумської області є характерним відносно низький рівень захворюваності на РПЗ, але простежується досить чітка тенденція до зростання цього показника і вирівнювання з загальнодержавним рівнем. За період

спостереження (2010-2014 роки) найвищий рівень захворюваності спостерігався в Буринському, Великописарівському та Білопільському районах, а найнижчий – в Конотопському, Сумському та Роменському районах Сумської області.

Перспективи подальших досліджень. В подальшому планується з'ясувати рівень впливу ендогенних та екзогенних факторів на розвиток пухлинної патології ПЗ.

Література

1. Аналіз захворюваності на злоякісні пухлини щитоподібної залози у Сумській області / А.В. Рєзнік, В.А. Сміянов, С.В. Тарасенко [та ін.] // Журнал клінічних та експериментальних медичних досліджень. – 2015. – Т. 3, № 4. – С. 609-617.
2. Гіперплазія щитоподібної залози у дітей з IV зони радіаційного контролю та її кореляція з накопиченням солей важких металів у навколишньому середовищі / В. Санніков, А. Мучнік, С. Колосова [та ін.] // Український журнал радіології. – 1995. – №3. – С. 14-16.
3. Екологічні чинники виникнення патології сечового міхура / А.М. Романюк, В.В. Сікора, М.С. Ліндін [та ін.] // Актуальні проблеми сучасної медицини. – 2016. – № 1. – С. 146-150.
4. Cancer incidence and mortality patterns in Europe: Estimates for 40 countries in 2012 / J. Ferlay, E. Steliarova-Foucher, J. Lortet-Tieulent [et al.] // European Journal of Cancer. – 2013. – № 49. – P. 1374-1403.
5. Ectopic mineral formation in the prostate gland / R. Moskalenko, A. Romaniuk, I. Zakorko, A. Piddubnyi // Морфологія. – 2011. – Т. V, № 4. – P. 5-9.
6. EUROCORE-5 Working Group. Cancer survival in Europe 1999-2007 by country and age: results of EUROCORE-5-a population-based study / R. De Angelis, M. Sant, M. Coleman [et al.] // Lancet Oncol. – 2014. – № 15. – P. 23-34.
7. Guidelines on prostate cancer [Електронний ресурс] / M. Mottet, J. Bellmunt, E. Briers [et al.] // European Association of Urology. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://uroweb.org/wp-content/uploads/EAU-Guidelines-Prostate-Cancer-2015-v2.pdf> Accessed August 2015.
8. Morphogenetic aspects of biomineralization on the background of benign prostatic hyperplasia / R. Moskalenko, A. Romanyuk, S. Danilchenko [et al.] // Georgian medical news. – 2013. – № 1. – P. 54-61.
9. Romaniuk A. Prevalence of prostate cancer among the population of Sumy region / A. Romaniuk, A. Shkroba // Georgian med news. – 2013. – № 12. – P. 12.

УДК 616.65–006.04-0368 (477.52)

АНАЛІЗ ЗАХВОРЮВАНOSTІ НА ЗЛОЯКІСНІ ПУХЛИНИ ПЕРЕДМІХУРОВОЇ ЗАЛОЗИ В СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Романюк А. М., Москаленко Р. А., Піддубний А. М., Сікора В. В.

Резюме. Рак передміхурової залози (РПЗ) – актуальна проблема для чоловічого населення України та всього світу. Останнім часом спостерігається невпинний ріст показників захворюваності на РПЗ як серед країн Європи, так і серед регіонів України та Сумської області. Але саме на території Сумської області цей показник ще залишається нижчим за загальноукраїнський. Аналіз отриманих результатів вказав на те, що найвища захворюваність спостерігається в Буринському, Великописарівському, Білопільському районах та м. Суми, тобто в промислових центрах Сумської області. Це свідчить про провідне місце екологічного забруднення та якості надання медичної допомоги населенню в розвитку РПЗ.

Ключові слова: рак передміхурової залози, екологічне забруднення, захворюваність.

УДК 616.65–006.04-0368 (477.52)

АНАЛИЗ ЗАБОЛЕВАЕМОСТИ ЗЛОКАЧЕСТВЕННЫМИ ОПУХОЛЯМИ ПРЕДСТАТЕЛЬНОЙ ЖЕЛЕЗЫ В СУМСКОЙ ОБЛАСТИ

Романюк А. М., Москаленко Р. А., Поддубный А. Н., Сикора В. В.

Резюме. Рак предстательной железы (РПЖ) – актуальная проблема для мужского населения Украины и всего мира. В последнее время наблюдается непрерывный рост показателей заболеваемости РПЖ как среди стран Европы, так и среди регионов Украины и Сумской области. Но именно на территории Сумской области этот показатель еще остается ниже всеукраинского. Анализ полученных результатов указал на то, что самая высокая заболеваемость наблюдается в Буринском, Великописаревском, Белопольском районах и г. Сумы, то есть в промышленных центрах Сумской области. Это свидетельствует о ведущем влиянии экологического загрязнения и качества оказания медицинской помощи в развитии РПЖ.

Ключевые слова: рак предстательной железы, экологическое загрязнение, заболеваемость.

UDC 616.65–006.04-0368 (477.52)

ANALYSIS OF THE INCIDENCE OF MALIGNANT TUMORS OF THE PROSTATE IN SUMY REGION

Romanyuk A., Moskalenko R., Piddubnyi A., Sikora V.

Abstract. Prostate cancer (PC) – a malignant tumor most often found in European men older than 70 years. In Europe, the incidence of prostate cancer up 96.0 cases per 100 thousand. Prostate cancer mortality is 19.3 per

100 thousand with tendency to growth. Recently, 5-year relative survival rate of patients with prostate cancer has increased from 73.4% in 1999-2001 to 83.4% in 2005-2007.

The aim is to study the statistical indicators of PC incidence in Sumy region for the period from 2010 to 2014.

The paper used data of Sumy Regional Cancer Registry and the National Cancer Institute. Also we analyzed the results of histological examination of PC at Sumy Regional Pathology Office. We used statistical methods and were calculated the average incidence rate (I_a), standard deviation (σ), median (Me), and the average error of the average (m).

PC is important problem for male population of Ukraine and all over the world. However, the PC incidence tends to increase in Europe and Ukraine. PC has a high social value, because it has the highest incidence among the male population and is the third leading cause of death of men, behind lung cancer and colorectal cancer.

The research indicates that in Sumy region these figures are lower than in Ukraine and Europe. In Europe, the incidence of PC is 96.0 cases per 100 thousand, mortality – 19.3 per 100 thousand with a tendency to increase. Factors of PC development include age, heredity, environment pollution, chronic inflammation, the presence of abnormal inclusions (biominerals and corpora amylacea) in the tissue of the prostate, the presence of other tumors of the genitourinary system, including the bladder, improved diagnostic methods. The highest incidence of PC noted in Buryn ($45,76 \pm 9,72$), Velyka Pysarivka ($39,3 \pm 6,3$), Bylopillya ($37,14 \pm 3,95$) areas and Sumy ($35,94 \pm 1,62$). In Konotop ($20,16 \pm 3,51$), Sumy ($23,92 \pm 6,76$), Romny ($24,06 \pm 2,71$), Hlukhiv ($25,1 \pm 6,88$) and Lypova Dolyna ($26,3 \pm 5,00$) areas of Sumy region the lowest incidence of PC was revealed. This fact can be explained by the lack of specialists in many areas of Sumy region and by the lack of modern diagnostic equipment.

The average age of men with PC is $71,21 \pm 1,09$ years. The peak incidence occurs in the age group from 66 to 79 years.

Analysis of data on PC incidence among the population of Sumy region indicates a large difference and heterogeneity of parameters among different areas. During the recent years the incidence of PC is growing in Sumy region, but remains lower than nationwide. The high incidence in the south-eastern regions can be explained by anthropogenic pollution, high concentrations of the chemical industry, medical and demographic factors and their combination. This causes pollution with harmful substances, including salts of heavy metals, pesticides, chemicals, industrial emissions and others.

Implications for clinical practice of modern medical diagnostic techniques significantly improve the diagnosis of PC, improves the quality of patients' lives and their prognosis.

Keywords: prostate cancer, environmental pollution, the incidence.

*Рецензент – проф. Баштан В. П.
Стаття надійшла 07.03.2016 року*